

Kadernota 2015

Voorzitter, voorliggende Kadernota is beleidsrijk te noemen, in de zin dat de inhoudelijke intensiveringen naar aanleiding van het coalitieakkoord 'In Verbinding!' hiermee worden verwerkt. Als overtuigd medeondertekenaar van dit coalitieakkoord steunt de GroenLinks-fractie deze kadernota. Belangrijke speerpunten voor GroenLinks daarin:

- de inzet op fietsinfrastructuur, zodat de fiets zich verder kan ontwikkelen als volwaardig vervoersmiddel voor regionale afstanden;
- de samenwerking met diverse partners in een agenda Energie om een impuls te geven aan energiebesparing en duurzame energievoorziening;
- de structurele inzet op cultuureducatie, festivals, bibliotheken, cultureel en landschappelijk erfgoed;
- de realisatie van de ecologische hoofdstructuur en intensivering van handhaving;
- inzet op duurzame landbouw;
- milieufactoren als luchtkwaliteit en geluidsbelasting krijgen meer en vroegtijdig aandacht bij bijvoorbeeld besluitvorming over mobiliteitsprojecten.

Voorzitter, wij hebben kennisgenomen van de meicirculaire en de reactie van Gedeputeerde Staten daarop. Wij gaan er daarbij van uit dat de door GS aangegeven oplossingsrichtingen zullen leiden tot een sluitende begroting, zeker aangezien de maatregel tot indexerings of zelfs een kleine verhoging van de opcenten motorrijtuigenbelasting ook tot de mogelijkheden behoort.

Voorzitter, direct na de verkiezingen is er in deze staten breed draagvlak ontstaan om zichtbaar te maken hoe de provincie ertoe doet. Het coalitieakkoord geeft de gedeputeerden de opdracht om in elk van hun portefeuilles manieren te ontwikkelen om inwoners te betrekken bij de concrete beleidsuitvoering en bij de beleidsontwikkeling.

Tegelijkertijd is het aan ons, Statenleden, om het politieke debat en besluitvorming toegankelijk, relevant en aansprekend te maken. Bij agendapunt 11 komen de eerste voorstellen daartoe al aan de orde. In de aanloop naar de begroting heeft de GroenLinks-fractie het volgende verzoek aan de portefeuillehouder Bestuur: kunt u een notitie voorbereiden met daarin informatie ten aanzien van de volgende vragen:

- Op welke manieren hebben wij binnen de provincie Utrecht al ervaring met het betrekken van inwoners en wat zijn daar de resultaten van?
- Welke interessante voorbeelden zijn er elders op zowel ambtelijk, bestuurlijk uitvoerend en bestuurlijk kaderstellend niveau?
- Wat zijn de eerste ideeën van GS om binnen de verschillende portefeuilles deze koers van het coalitieakkoord praktisch te maken.

De GroenLinks-fractie denkt dat dit voorwerk onze gezamenlijke zoektocht en het gesprek hierover ten goede komt.

Voorzitter, relevantie voor de burger winnen we niet alleen door nieuwe vergadervormen, maar ook door de inhoud van het debat. Bij kaderstellend debat is dat ongelooflijk moeilijk! Immers, bij kaderstelling tasten wij in het duister van de toekomst. Bij kaderstelling geven we de richting aan voor besluiten die in de toekomst genomen moeten worden, en waarvan de effecten pas nóg verder in de toekomst merkbaar zullen zijn.

Voorzitter, regeren is vooruitzien, maar in de toekomst kijken is nog niet zo eenvoudig. Of zoals een Chinees spreekwoord luidt: "Voorspellen is lastig, zeker als het over de toekomst gaat". Vele voorbeelden laten zien dat als wij ons hier en nu louter zouden laten leiden door de opvattingen die mensen hier en nu hebben, we het kaf onvoldoende van het koren scheiden en onvoldoende worden uitgedaagd tot Omdenken. Onversneden populisme is een slechte raadgever van de toekomst. Zoals Herman van Veen al varieerde op een gedicht van Judith Herzberg: "Alles is ingewikkelder dan je denkt. Ook als je denkt: het zal wel ingewikkelder zijn dan ik denk, dan is het toch nog ingewikkelder."

Ik noem een aantal argumenten bij een technologische vernieuwing en u raadt waar het over gaat.

- Zo belangrijk ben ik niet.
- Ik ga toch niet met zo'n zwaar ding rondlopen.
- Er is ook zoiets als de post.
- Ik heb al een buzzer voor hoognodige dingen.
- Ik word toch niet gebeld.
- Er is altijd wel een telefooncel te vinden
- Ik heb een antwoordapparaat en bel thuis wel.
- Niet leuk om altijd bereikbaar te zijn.
- Ik laat dat zeker overal liggen.

De mobiele telefoon!

- Speeltuig van de elite
- Gevaar voor de verkeersveiligheid
- Het mag niet te hard, want dan stoort het paarden en fietsers plus concurreert de trein weg.
- Trekpaardfokkers zullen failliet gaan en de paarden in het abattoir omgebracht.
- Er moet iemand met een rode vlag voor lopen om te waarschuwen voor de gevaren.
- Geldt de rijwielbelasting (die gold voor fietsen en koetsen) eigenlijk wel?
- De moeilijkheid om snelheden van automobielen te constateeren, maakt strafrechterlijke repressie zeer moeilijk.

De auto!

De trekpaardfokkers gingen inderdaad failliet en de paarden zijn inderdaad veelal in het abattoir omgebracht. Tan aanzien van de rijwielbelasting is het Omdenken indertijd al zeer succesvol geslaagd: met heeft de motorrijtuigenbelasting ingevoerd voor auto's en de rijwielbelasting voor fietsen en koetsen afgeschaft! Vandaag de dag zou het omwille van de luchtkwaliteit overigens passend zijn om de rijwielbelasting voor brommers en scooters weer in te voeren. En vooruit, als de fiets zoals we willen een serieuze infrastructuur krijgt en we zo toch nog een schone lucht krijgen en we niet langer elke ruimte in onze steden meer hoeven op te vullen met in de zon brandend blik, dan – eerlijk is eerlijk- dan is een fietsbelasting wel logisch. Héél laag dan natuurlijk!!!

(Naschrift: het voorstel tot een fietsbelasting is vanzelfsprekend een grapje ter illustratie van hoe een standpunt kan worden herzien. Alleen in de situatie dat de motorrijtuigenbelasting plus brandstofaccijnzen voldoende zijn om alle effecten (op gezondheid, klimaat, ruimtebeslag, etc.) van het autoverkeer volledig te compenseren zou het aan de orde kunnen zijn, en ondanks jammerklachten over de “auto als melkkoe” is dat nog lang niet het geval).

Voorzitter, ik beoog nu niet voor of tegen een van deze technologische vernieuwingen te pleiten. Het gaat mij om het besef dat op het moment dat wij aan het kaderstellen zijn naast valide argumenten ook veel argumenten rondgaan, die vanuit de toekomst terugbezien regelmatig 'lachwekkend' zijn. Voorzitter, de GroenLinks-fractie denkt dat ons debat en onze besluitvorming voor de burger aan relevantie wint als wij dit besef in ons achterhoofd houden tijdens onze debatten. Ik geef ons allen, inclusief mijzelf u twee vuistregels mee als hulpmiddel:

Allereerst, besef dat ieder van ons zo af en toe geleid wordt door argumenten die in de toekomst toch niet zo valide blijken te zijn (deze vuistregel kan bijvoorbeeld nuttig zijn in situaties waarin u uzelf – of ik mijzelf uiteraard- dingen hoort denken of zeggen als: zo is het gewoon, dat is zeker, of echt waar, ik heb echt gelijk etc.);

De tweede vuistregel is: het is een teken van kracht en zelfbewustzijn om voortschrijdend inzicht te tonen (deze vuistregel kan bijvoorbeeld van pas komen als u merkt dat u uzelf in bochten draait om niet te hoeven terugkomen op wat u eerder hebt gezegd, maar ook als u bij de interruptiemicrofoon staat, de opwindning voelt toenemen omdat u meent uw collega erop te kunnen wijzen dat deze zichzelf tegenspreekt).

Voorzitter, ik denk dat hoe meer ieder van ons deze twee vuistregels hanteert des te beter onze gezamenlijke besluitvorming wordt. Ieder van ons zal zo af en toe verkeerde inschattingen maken of hebben gemaakt. Dat is geen schande, dat is precies waarom de democratie van grote waarde is. (Het democratisch proces met al zijn ongemakken is de zeef die helpt het kaf van het koren te scheiden.) Iets wat 1 persoon alleen nooit lukt, want niemand is onfeilbaar.

Voorzitter, GroenLinks gaat ervan uit dat GS voorafgaand aan of met de begroting 2016 zal aangeven hoe zij de kaderstelling vanuit het coalitieakkoord en eventuele moties vandaag wil gaan aanpakken. Op dit moment hebben we de volgende vragen:

Aan de portefeuillehouder Mobiliteit: al eerder was het Actieplan Fiets toegezegd voor dit voorjaar, wanneer kunnen we dat nu tegemoet zien? Hoe is de voortgang in de gesprekken met gemeenten over de verbetering van de regionale fietsinfrastructuur?

Aan de portefeuillehouder Energie: hoe zijn de reacties op de voornemens van de provincie om een actieve rol te spelen in het verbinden van partijen en stimuleren van duurzame energie? Wanneer kan Provinciale Staten in kaderstellende zin een eerste aanzet voor een agenda Energie verwachten? De GroenLinks-fractie denkt hierbij graag actief met u mee.

Aan de portefeuillehouder Handhaving: wanneer wordt PS geïnformeerd van uw strategische keuzes ten aanzien van vergunningverlening en handhaving? Hoe gaat de intensivering uit het coalitieakkoord ingevuld worden? Zijn gemeenten bereid eveneens prioriteit te geven aan de handhaving van het verplicht doen van rendabele investeringen op gebied van energiebesparing?

Voorzitter, mijn laatste vraag leg ik ook mijn mede statenleden voor en behoeft iets meer toelichting. Zoals u weet is voor het onderhoud van wegen een optimum berekend, hetgeen wil zeggen: doe je minder dan dat, dan zullen de uiteindelijke herstelkosten op termijn onder de streep tot hogere kosten leiden. Op grond daarvan is in deze kadernota een automatische verhoging voor beheer en onderhoud opgenomen vanwege zogenaamde 'areaaluitbreidingen'. Echter, eenzelfde redenering is voor tal van andere onderwerpen vol te houden: nu niet onderhouden van landschappelijke kwaliteit zal in de toekomst hogere kosten geven om het weer recht te zetten, of denk aan cultureel en historisch erfgoed, of bibliotheken, cultuureducatie, of waarom de budgetten voor festivals en recreatie niet omhoog als er meer inwoners komen, die er immers allemaal gebruik van willen maken? Het meest duidelijk wordt mijn vraag op het gebied van natuur: we werken hard aan een grote toename in het areaal natuur. Daar hoort beheer bij, want anders helpt het onze doelstellingen niet, maar als het budget voor beheer niet meegroeit is het op enig moment niet meer afgestemd op het toegenomen areaal.

Voorzitter, allereerst ben ik benieuwd naar de gedachten van de collega's hierover. Daarnaast is mijn vraag aan de portefeuillehouder natuur hoe deze hier tegenaan kijkt en wanneer het nodig zal zijn aanvullend budget voor natuurbeheer beschikbaar te stellen of dat we wellicht ook zo'n automatische verhoging moeten introduceren als bij wegbeheer. En aan de portefeuillehouder Financiën zou ik willen vragen om samen met de andere portefeuillehouders in de begroting in te gaan op hoe GS om wil gaan met beheer en onderhoud van verschillende maatschappelijke investeringen.

Voorzitter, ik had willen eindigen met de volledige tekst van het gedicht van Judith Herzberg waar ik met Herman van Veen hierboven op varieerde, maar het loopt altijd anders dan je denkt, dus was ik ervan uitgegaan alleen nog tijd te hebben voor de laatste strofe.

Maar met een blik op de klok blijkt dat: ook als je denkt het loopt anders dan loopt het toch nog anders dan je denkt.

Ofwel, hierbij het hele gedicht:

Judith Herzberg
Liedje

Het duurt altijd langer dan je denkt,
ook als je denkt

het zal weer langer duren dan ik denk
dan duurt het toch nog langer
dan je denkt.

Het is altijd veel duurder dan je denkt,
ook als je denkt
het zal wel duurder worden dan ik denk
dan wordt het toch nog duurder
dan je denkt.

Het kost meer moeite dan je denkt
ook als je denkt
het zal wel veel meer moeite kosten dan ik denk
dan kost het toch meer moeite
dan je denkt.

Het duurt veel korter dan je denkt
ook als je denkt
het zal wel korter duren dan ik denk
dan duurt het toch
nog korter dan je denkt.

Florian Bekkers
Fractievoorzitter GroenLinks